

XI. ZDROWIE I POMOC SPOŁECZNA

XI.1. Żłobki

Prowadzenie i utrzymanie żłobków samorządowych należy do zadań własnych Gminy Miejskiej Kraków, ale nie jest zadaniem obowiązkowym, jak np. w przypadku prowadzenia przedszkoli i szkół. Pomimo tego są ponoszone duże nakłady na utrzymanie żłobków samorządowych (żłobki zaliczane są do zakładów opieki zdrowotnej). Na realizację tego zadania w 2009 roku w budżecie Miasta Krakowa została zabezpieczona dotacja w wysokości 16 000 000 PLN (fundusz płac pracowników żłobków), co w przeliczeniu na utrzymanie 1 dziecka w żłobku dało kwotę ok. 800 PLN miesięcznie. Do tych kosztów doszły środki przeznaczone na bieżące remonty w ramach zadań powierzonych dzielnic (w 2009 roku – 254 300 PLN) oraz na modernizację i realizację tzw. programu dostosowawczego zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 10 listopada 2006 roku w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej (Dz.U. z 2006 roku, Nr 213, poz. 1568).

W 2009 roku Gmina Miejska Kraków prowadziła 22 żłobki, do których uczęszczało średnio 1 650 dzieci. Opłata za miesięczny pobyt dziecka w żłobku – ustalana przez Radę Miasta Krakowa (13% minimalnego wynagrodzenia za pracę) – w 2009 roku wynosiła 165,88 PLN i była o 19,50 PLN większa niż w 2008 roku. Rodzice lub opiekunowie dziecka ponoszą również koszty wyżywienia dziecka, co jest ustalone wspólnie z przedstawicielami rodziców w każdej placówce odrębnie (kwota od 4 do 6 PLN dziennie za każde dziecko, czyli średnio miesięcznie ok. 120 PLN).

Tabela XI.1. Informacje na temat żłobków w latach 2008-2009

	2008	2009	2008=100
Liczba żłobków	22	22	100
Liczba dzieci uczęszczających do żłobków ogółem	1 650	1 650	100
Średnia liczba dzieci w placówce	75	75	100
Liczba oddziałów w żłobkach	66	66	100
Liczba etatów	387	387	100
Wysokość dotacji (w PLN)	14 283 900	16 000 000	112,0
Średni miesięczny koszt utrzymania dziecka	721	813	112,8
Wysokość czesnego	146,38	165,88	113,3

Źródło: Biuro ds. Ochrony Zdrowia UMK

Tabela XI.2. Finansowanie żłobków przez Rady Dzielnic – zadania powierzone w latach 2007-2009

	2007	2008	2009
Remonty	121 400	136 600	139 550
Kontrole stanu technicznego oraz awarie	112 000	92 500	114 750
Ogółem	233 400	229 100	254 300

Źródło: Biuro ds. Ochrony Zdrowia UMK

Tabela XI.3. Finansowanie żłobków przez Rady Dzielnic – zadania priorytetowe w latach 2008-2009

			2008	2009
Placówki oświatowo-wychowawcze	Nr żłobka w 2008	Nr żłobka w 2009	Wydatkowane środki (w PLN)	
ZEO ¹ Południe	20, 28, 31	31, 32	41 495	38 000
ZEO Wschód	5, 12, 27	12, 27	42 692	25 000
ZEO Zachód	1, 14, 19, 33	2, 14, 18, 30	53 000	43 700
Ogółem			137 187	106 700

¹ ZEO – Zespół Ekonomiki Oświaty

Źródło: Biuro ds. Ochrony Zdrowia UMK
Tabela XI.4. Inwestycje – realizacja tzw. programów dostosowawczych w latach 2008-2009

			2008	2009
Placówki oświatowo-wychowawcze	Nr żłobka w 2008	Nr żłobka w 2009	Wydatkowane środki (w PLN)	
ZEO Południe	31, 32	23, 28, 31, 32	105 000	251 000
ZEO Wschód	5, 6, 7, 12, 13, 22, 27	5, 6, 7, 12, 13, 22, 27	449 000	300 000
ZEO Zachód	1, 2, 14, 18, 19, 21, 25	14, 19, 21, 25, 30	780 000	280 000
Placówki samobilansujące	18, 20, 24	18, 20, 24, 33	195 000	169 000
Ogółem			1 529 000	1 000 000

Źródło: Biuro ds. Ochrony Zdrowia UMK

XI.2. Informacje ogólne o opiece zdrowotnej

Ambulatoryjne usługi medyczne są wykonywane przede wszystkim przez niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, indywidualne lub grupowe (specjalistyczne) praktyki lekarskie oraz poradnie przyszpitalne. Świadczenia te są udzielane na podstawie umów z Narodowym Funduszem Zdrowia (NFZ). Niezależnie od powyższych jednostek w Krakowie działa szereg prywatnych gabinetów lekarskich, głównie specjalistycznych, które nie miały w 2009 roku zawartych umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej przysługujących osobom objętym powszechnym ubezpieczeniem zdrowotnym w NFZ (tzw. kontrakty).

Wszystkie podmioty świadczące na terenie Krakowa usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej w ramach umów z NFZ zabezpieczają opiekę ambulatoryjną w godzinach nocnych i w dni świąteczne poprzez dyżury własne lub zlecone innym zakładom opieki zdrowotnej (pełna informacja na ten temat winna znajdować się w widocznym miejscu na terenie danej jednostki). Ponadto pod numerem Całodobowego Telefonu Informacji Medycznej (CTIM) – 12 661-22-40, finansowanego z budżetu Miasta Krakowa, pacjent może uzyskać informację, gdzie mogą być udzielane świadczenia ambulatoryjne w porze nocnej, niedziele i święta. Pod numerem CTIM można uzyskać także szereg innych informacji dotyczących m.in.: rodzajów świadczeń zdrowotnych oferowanych przez jednostki systemu zdrowotnego działające na terenie Krakowa, programów zdrowotnych i ich realizatorów, miejsc pobytu chorych zabieranych przez karetki pogotowia, aptek dyżurnych oraz placówek świadczących pomoc dla osób uzależnionych i ich rodzin.

Tabela XI.5. Liczba placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w latach 2006-2009

	2006	2007	2008	2009
Liczba przychodni, ośrodków zdrowia, poradni i praktyk lekarskich ogółem, z tego:	453	487	466	483
zakłady publiczne	30	61	66	64
w zakładach niepublicznych	351	356	361	389
prywatne praktyki lekarskie – kontrakt z NFZ	72	70	39	30

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie

Tabela XI.6. Liczba porad udzielonych w poradniach specjalistycznych w latach 2008-2009

	2008	2009
Chorób wewnętrznych – ogółem, w tym:	1 053 321	936 839
alergologiczna	121 903	129 432
diabetologiczna	75 647	78 445
nefrologiczna	34 675	31 388
kardiologiczna	246 386	233 176
medycyny nuklearnej	1 589	2 774
Innych specjalności zachowawczych – ogółem, w tym:	1 000 413	794 560
dermatologiczna	204 167	175 628
neurologiczna	231 582	195 895
onkologiczna	100 350	104 911
rehabilitacyjna	139 952	110 927
chorób zakaźnych	37 859	50 059
Opieki nad matką i dzieckiem – ogółem, w tym:	515 310	464 039
pediatryczna	50 864	40 872
neonatologiczna	16 634	8 641
ginekologiczno-położnicza	446 069	412 818
Zabiegowe – ogółem, w tym:	1 242 262	1 161 694
chirurgii ogólnej	213 901	219 935
chirurgii onkologicznej	28 443	29 745
urazowo-ortopedyczna	184 308	202 505
okulistyczna	372 403	323 903
otolaryngologiczna	275 629	223 344
urologiczna	100 032	103 176
Stomatologiczne, w tym:	870 810	1 052 499
ortodontyczne	79 897	97 399
protetyki stomatologicznej	37 313	76 957
chirurgii stomatologicznej	58 879	121 482

Źródło: Biuro ds. Ochrony Zdrowia UMK

Tabela XI.7. Zatrudnienie podstawowego personelu medycznego w wybranych grupach zawodowych z wykształceniem średnim w 2009 roku

Zakłady Opieki Zdrowotnej	Zakłady publiczne i niepubliczne ogółem ¹			
	Ogółem	Pracujący		Pracujący, dla których jednostka jest głównym miejscem pracy
		w tym zatrudnieni na podstawie stosunku pracy razem	zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy	
Pielęgniarki, w tym: o niepełnych kwalifikacjach	5 597 54	4 793 48	4 343 29	4 759 31
Położne	841	530	508	589
Technicy dentyści	57	50	38	41
Technicy farmaceutyczni	76	76	73	76
Technicy elektroniki medycznej	35	23	23	25
Technicy/laboranci analityki medycznej	238	206	185	216
Technicy/analitycy elektroradiologii	502	391	370	394
Technicy fizjoterapii	233	209	196	215
Technicy biomechaniki	5	5	3	5
Technicy masażyści, w tym: niewidomi	109 56	92 47	69 36	97 50
Instruktorzy higieny	102	102	102	102
Instruktorzy terapii zajęciowej	39	36	32	34
Dietetycy (tylko z wykształceniem średnim)	140	135	126	133
Higienistki szkolne	39	30	22	34
Higienistki stomatologiczne	129	92	63	113
Asystentki stomatologiczne	193	146	83	164
Ortoptyści	20	16	14	19
Technicy ortopedzi	1	1	0	0
Opiekunki dziecięce	77	71	63	71
Ratownicy medyczni	418	222	207	264

¹ z uwagi na sposób gromadzenia danych nie ma możliwości rozdzielenia zakładów publicznych i niepublicznych

Źródło: Biuro ds. Ochrony Zdrowia UMK

Tabela XI.8. Zatrudnienie podstawowego personelu medycznego z wykształceniem wyższym w 2009 roku

Zakłady Opieki Zdrowotnej	Zakłady publiczne i niepubliczne ogółem ¹			
	Ogółem	Pracujący w tym zatrudnieni na podstawie stosunku pracy		Pracujący, dla których jednostka jest głównym miejscem pracy
		razem	zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy	
Lekarze, w tym: kobiety	7 420 4 239	3 587 2 189	2 515 1 594	3 454 2 162
Lekarze stomatolodzy, w tym: kobiety	887 675	549 429	207 168	230 433
Farmaceuci, w tym: kobiety	107 80	106 79	94 71	101 76
Analitycy medyczni, w tym: kobiety	149 138	132 124	117 110	123 116
Zatrudnieni w pracowniach diagnostycznych (osoby nie wymienione w wierszach powyżej)	337	295	253	276
Pielęgniarki z wyższym wykształceniem, w tym: z dyplomem mgr pielęgniarstwa	1 740 718	1 546 626	1 452 580	1 548 627
Położne z wyższym wykształceniem, w tym: z dyplomem mgr położnictwa	216 36	156 9	147 9	164 11
Rehabilitanci z wyższym wykształceniem w tym: mgr rehabilitacji	260 235	211 194	183 170	214 194
Fizjoterapeuci z wyższym wykształceniem, w tym: z dyplomem mgr fizjoterapii	275 240	224 194	197 175	226 199
Technolodzy żywności i żywienia	11	10	8	9
Psycholodzy	508	339	206	307
Logopedzi	49	22	10	22
Personel techniczny obsługujący aparaturę medyczną	71	37	31	34

¹ z uwagi na sposób gromadzenia danych nie ma możliwości rozdzielenia zakładów publicznych i niepublicznych

Źródło: Biuro ds. Ochrony Zdrowia UMK

XI.2.1. Stacjonarna opieka zdrowotna – lecznictwo zamknięte

W 2009 roku na terenie Krakowa działało 15 publicznych i 27 niepublicznych zakładów stacjonarnej opieki zdrowotnej. Gmina Miejska Kraków jest organem prowadzącym następujące jednostki lecznictwa zamkniętego:

- Szpital Miejski Specjalistyczny im. Gabriela Narutowicza
- Szpital Specjalistyczny im. Stefana Żeromskiego
- Zakład Opiekuńczo-Leczniczy – oddział opieki paliatywnej przy ul. Wielickiej 267

Tabela XI.9. Placówki lecznictwa zamkniętego w latach 2008-2009

	2008	2009	2008	2009	2008	2009	2008	2009
	Szpitale ogólne – publiczne (w tym resortowe)		Szpital Specjalistyczny im. J. Babińskiego		Zakłady niepubliczne (w tym psychiatryczne)		Publiczne i niepubliczne zakłady opiekuńczo-lecznicze, hospicja	
Liczba szpitali ¹	14 (2)	14 (2)	1	1	13 (3)	17 (3)	11 ²	10²
Liczba łóżek	5 607 (616)	4 886⁷	831	813	471 (113)	522 (80)	930	940
Zatrudnienie ^{3,7}								
Lekarze	1 904	1 981	77	81	108 ⁴ (2) ⁴	138⁴ (2)	55 ⁵	36⁵
Pielegniarki i położne	4 377 ⁴	4 534⁴	327	349	221 ⁴ (3)	246⁴ (3)	348 ⁵	302⁵
Liczba pacjentów ⁶	220 256	231 383	8 602	8 663	18 430 (824)	24 689 (837)	2 129	2 039

¹ wykazano liczbę szpitali i zakładów opieki zdrowotnej z oddziałami szpitalnymi, stan na 31 grudnia

² w tym 1 zakład opiekuńczo-leczniczy o profilu psychiatrycznym

³ pełnozatrudnieni na umowy o pracę w szpitalach jako jednostce organizacyjnej, stan na 31 grudnia

⁴ łącznie z zatrudnionymi na umowy cywilnoprawne w wymiarze nie mniejszym niż 40 godzin tygodniowo

⁵ pracujący w osobach – zatrudnienie na podstawie stosunku pracy i umowy cywilnoprawnej

⁶ bez ruchu międzyoddziałowego

⁷ bez danych ze szpitali resortowych

Źródło: Biuro ds. Ochrony Zdrowia UMK

Tabela XI.10. Placówki lecznictwa zamkniętego – liczba łóżek ogółem oraz liczba miejsc dla noworodków i wcześniaków w 2009 roku

Nazwa i adres zakładu	Liczba łóżek	Liczba miejsc dla noworodków i wcześniaków ¹
Placówki publiczne		
Szpital Specjalistyczny im. J. Dietla, ul. Skarbowa 4	377	0
Szpital Specjalistyczny im. S. Żeromskiego, os. Na Skarpie 66	608	52
Szpital Miejski Specjalistyczny im. G. Narutowicza, ul. Prądnicka 35-37	437	56
Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. L. Rydygiera, os. Złota Jesień 1	575	16
Krakowski Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II, ul. Prądnicka 80	526	0
Wojewódzki Szpital Okulistyczny, ul. Dożynkowa 6 I	60	0
Wojewódzki Specjalistyczny Szpital Dziecięcy im. Św. Ludwika, ul. Strzelecka 2	120	0
Zakład Opiekuńczo-Leczniczy – Oddział Szpitalny, ul. Wielicka 265	27	0
Krakowskie Centrum Rehabilitacji, al. Modrzewiowa 22	100	0
Uniwersytecki Szpital Dziecięcy, ul. Wielicka 265	587	0
Szpital Uniwersytecki w Krakowie, ul. Kopernika 36	1 249	70
Centrum Onkologii Instytut im. M. Skłodowskiej, ul. Garncarska 11	220	0
Ogółem placówki publiczne	4 886	194

Placówki resortowe

5. Wojskowy Szpital Kliniczny z Polikliniką SP ZOZ, ul. Wrocławska 1-3 (jednostka MON)	Brak danych	Brak danych
Zakład Opieki Zdrowotnej MSWiA, ul. Kronikarza Galla 25	Brak danych	Brak danych
Ogółem placówki publiczne i resortowe	Brak danych	Brak danych

Szpitale ogólne niepubliczne

Szpital Zakonu Bonifratrów im. św. J. Grandego, ul. Trynitaraska 11	120	0
Centrum Medyczne „Ujastek” Sp. z o.o., ul. Ujastek 3	25	0
NZOZ Szpital na Siemiradzkiego im. R. Czerwiakowskiego, ul. Siemiradzkiego 1	50	45
FEMINA Prywatne Centrum Diagnostyczno-Operacyjne Ginekologii i Położnictwa, ul. Zagaje 67	10	0
NZOZ Prywatna Klinika SPES Sp. z o.o., ul. Królowej Jadwigi 15	11	13
Szpital Położniczo-Ginekologiczny „Ujastek” Sp. z o.o., ul. Ujastek 3	79	0
NZOZ Centrum Chirurgiczne Nowa Huta Sp. z o.o., ul. Ujastek 3	16	0
Specjalistyczne Centrum Diagnostyczno-Zabiegowe „Medicina” Sp. z o.o., ul. Rogozińskiego 12	12	0
NZOZ „OrtoMed” Ośrodek Chirurgii Rekonstrukcyjnej Narządu Ruchu, ul. Lubicz 25/6	14	0
NZOZ Centrum Dializ Fresenius Nephrocare II, os. Złotej Jesieni 1	36	0
NZOZ „Scanmed Strefa Medyczna Uniwersum”, ul. Armii Krajowej 5	30	0
NZOZ ORTOPEDICUM, ul. Koło Strzelnicy 3	33	0
NZOZ „Art.- Medicina”, os. Złotej Jesieni 1	4	0
NZOZ Przychodnia Diagnostyczno-Lekarska „CenterMed”, Tarnów, Plac Sobieskiego 2, działalność stacjonarna w Krakowie, ul. św. Łazarza	2	0
Ogółem szpitale ogólne niepubliczne	442	98

Szpitale psychiatryczne publiczne

Szpital Specjalistyczny im. J. Babińskiego, ul. Babińskiego 29	813	0

Szpitale psychiatryczne niepubliczne

Ośrodek Rehabilitacyjno-Readaptacyjny „DOM MONARU”, ul. Suchy Jar 4	40	0
Ośrodek Leczniczo-Rehabilitacyjny dla osób Uzależnionych od Środków Odurzających, ul. Suchy Jar 4a	15	0
Ośrodek Rehabilitacyjno-Readaptacyjny dla osób Uzależnionych z Nawrotami Choroby „DOM GWAN”, ul. Nadbrzezie 25	25	0
Ogółem szpitale psychiatryczne niepubliczne	80	0

Publiczne i niepubliczne zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze, zakłady opiekuńczo-lecznicze i hospicja

NZOZ Ośrodek Opieki Hospicyjnej TPCH HOSPICIUM, ul. Fatimska 17	30	0
Zakład Usług Medyczo-Rehabilitacyjnych Zarządu Okręgowego PCK, os. Złotej Jesieni 1	44	0
NZOZ Zakład Opiekuńczo-Leczniczy „Czwórka”, os. Młodości 9	80	0
NZOZ Zakład Opiekuńczo-Leczniczy nr 1 (dawny Neomedica), ul. Prądnicka 36	35	0
NZOZ „BONA-MED” Sp. z o.o., ul. Siemaszki 17	98	0

Zakład Opiekuńczo-Lecznicy prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Felicjanek, ul. Kollątaja 7	72	0
NZOZ „DOM-MED”, ul. Helclów 2	110	0
Zakład Opiekuńczo-Lecznicy „Serdeczna Troska” NZOZ, ul. Ujastek 3	95	0
Zakład Opiekuńczo-Lecznicy, ul. Wielicka 267		
oddział o profilu ogólnym	331	0
oddział o profilu psychiatrycznym	45	0
Ogółem publiczne i niepubliczne zakłady opiekuńczo-lecznicze i hospicjum	940	0

¹ na liczbę miejsc składa się liczba łóżeczek i inkubatorów

ZOZ – Zakład Opieki Zdrowotnej

NZOZ – Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej

SP ZOZ – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej

Źródło: Małopolski Urząd Wojewódzki, Wydział Polityki Społecznej

Tabela XI.11. Nakłady Gminy Miejskiej Kraków na inwestycje i zakupy w jednostkach opieki zdrowotnej w latach 2007-2009 (w PLN)

	2007	2008	2009
Szpital Specjalistyczny im. S. Żeromskiego	6 139 089	6 949 298	5 410 951
Szpital Miejski Specjalistyczny im. G. Narutowicza	5 931 000	9 130 105	5 992 730
Zakład Opiekuńczo-Lecznicy	1 370 000	960 000	1 000 000
Uniwersytecki Szpital Dziecięcy, ul. Wielicka 265	1 050 000	0	–
Szpital Uniwersytecki, ul. Kopernika 36	249 845	0	249 729
Krakowskie Pogotowie Ratunkowe	600 000	222 009	86 704
Żłobki samorządowe – realizacja programów dostosowawczych	b.d.	1 200 000	1 000 000
Ogółem	15 339 934	18 461 412	13 740 114

Źródło: Biuro ds. Ochrony Zdrowia

XI.2.2. System Państwowego Ratownictwa Medycznego – Centra Powiadamiania Ratunkowego

Zgodnie z Ustawą z dnia 8 września 2006 roku o Państwowym Ratownictwie Medycznym (PRM) (Dz.U. z 2006 roku, Nr 191, poz. 1410 z późn. zm.), od dnia 1 stycznia 2007 roku organami właściwymi w zakresie wykonywania zadań Systemu PRM, w tym planowania, organizowania oraz nadzoru są minister właściwy ds. zdrowia oraz wojewoda. Zgodnie z art. 25 tej ustawy w Małopolskim Urzędzie Wojewódzkim w ramach Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego działają:

- pilotażowe Centrum Powiadamiania Ratunkowego w Krakowie, które rozpoczęło pracę w kwietniu 2009 roku – jest to pierwsze takie Centrum w Polsce, mieści się w budynku Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego i obejmuje 12 stanowisk (z możliwością rozbudowania do 18 i więcej), obsługiwanych przez dyżurnych strażaków oraz doświadczonych operatorów, którzy przeszli cykl szkoleń w policji, straży pożarnej i pogotowiu
- lekarz – koordynator ratownictwa medycznego

Jednostkami Systemu PRM są tzw. szpitalne oddziały ratunkowe (SOR) oraz zespoły ratownictwa medycznego (karetki), do których zalicza się również lotnicze zespoły ratownictwa medycznego. Zespoły ratownictwa medycznego dzielą się na:

- zespoły specjalistyczne, w skład których wchodzi co najmniej trzy osoby uprawnione do wykonywania medycznych czynności ratunkowych, w tym lekarz Systemu PRM oraz pielęgniarka Systemu PRM lub ratownik medyczny – symbol S
- zespoły podstawowe, w skład których wchodzi co najmniej dwie osoby uprawnione do wykonywania medycznych czynności ratunkowych, w tym pielęgniarka Systemu PRM lub ratownik medyczny – symbol P

Lotniczy zespół ratownictwa medycznego składa się co najmniej z trzech osób, w tym co najmniej z: jednego pilota zawodowego, lekarza Systemu PRM oraz ratownika medycznego lub pielęgniarki Systemu PRM. Zespoły ratownictwa medycznego działają w ramach Krakowskiego Pogotowia Ratunkowego (obszar byłych dzielnic: Śródmieście, Krowodrza i Podgórze) oraz Szpitala Specjalistycznego im. Stefana Żeromskiego w Krakowie (obszar byłej dzielnicy Nowa Huta). Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej (SP ZOZ) Lotnicze Pogotowie Ratunkowe na terenie całego kraju dysponuje 17 jednostkami, z których 1 umiejscowiona jest w Balicach i obsługuje całe województwo małopolskie (zasięg jej działania wynosi do 100 km; dysponuje 1 śmigłowcem ratowniczym). Zadania zespołów ratownictwa medycznego są finansowane z budżetu państwa.

Świadczenia opieki zdrowotnej udzielane przez szpitalne oddziały ratunkowe oraz jednostki organizacyjne szpitali wyspecjalizowane w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych niezbędnych dla ratownictwa medycznego są finansowane na zasadach i w trybie określonym w Ustawie z 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2004 roku, Nr 210, poz. 2135 z późn. zm.), w ramach środków określonych w planie finansowym Narodowego Funduszu Zdrowia.

Szpitalne, w których w 2009 roku działały szpitalne oddziały ratunkowe:

- Szpital Specjalistyczny im. Stefana Żeromskiego
- Szpital Miejski Specjalistyczny im. Gabriela Narutowicza
- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Ludwika Rydygiera
- Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej MSWiA
- 5. Wojskowy Szpital Kliniczny z Polikliniką SP ZOZ
- Uniwersytecki Szpital Dziecięcy

Jednostkami współpracującymi z Systemem PRM są służby ustawowo powołane do niesienia pomocy osobom w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego, w szczególności Policja i Państwowa Straż Pożarna.

XI.2.3. Profilaktyka i promocja zdrowia

Gmina Miejska Kraków podejmuje działania ukierunkowane na przygotowanie i wdrażanie programów profilaktycznych i prozdrowotnych realizowanych w ramach Miejskiego Programu Ochrony i Promocji „Zdrowy Kraków 2007-2009”.

Ogółem na realizację wszystkich zadań w ramach Programu przeznaczono w 2009 roku kwotę w wysokości 3 514 696 PLN (to o 310 802 PLN, tj. 9,7% więcej niż w roku ubiegłym), z tego:

- realizacja programów profilaktyki zdrowotnej (miejskie programy zdrowotne oraz tzw. autorskie programy zdrowotne) – 2 967 685 PLN
- realizacja programów profilaktycznych ze środków dzielnic Miasta Krakowa – 397 011 PLN
- realizacja „Programu profilaktyki astmy i chorób alergicznych młodzieży szkolnej” ze środków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (GFOŚiGW) – 150 000 PLN

W 2009 roku z programów skorzystało 41 226 osób – o 625 mniej niż w 2008 roku. W stosunku do zaplanowanej na wszystkie programy miejskie kwoty plan wykonano w 92,3%, wobec 90,7% w 2008 roku.

Tabela XI.12. Programy profilaktyczne realizowane przez Gminę Miejską Kraków w latach 2008-2009

Programy	2008	2009	2008	2009	2008	2009
	Kwota przeznaczona (w PLN)		Liczba osób objętych badaniem		Liczba udzielonych świadczeń	
Program profilaktyki miażdżycy, cukrzycy typu 2 i nadciśnienia	550 000	466 774	8 480	7 739	13 327	12 434
Program wczesnego wykrywania raka piersi	280 000	306 127	3 331	3 885	3 331	3 885
Program wczesnego wykrywania raka szyjki macicy	199 970	182 470	4 498	4 300	4 498	4 300
Program wczesnego wykrywania raka jelita grubego	120 000	104 400	197	201	197	201

Program profilaktyki astmy i chorób alergicznych młodzieży szkolnej ¹	150 000 ¹	150 000¹	7 319	2 826	7 905	3 488
Program profilaktyki wad postawy	99 990	88 490	2 210	1 828	2 674	2 219
Program profilaktyki chorób tarczycy u kobiet po 40 roku życia	100 000	118 100	1 274	1 200	2 537	2 400
Program profilaktyki stomatologicznej u dzieci	150 000	150 000	2 212	2 212	3 486	3 734
Program profilaktyki raka prostaty	100 000	73 600	655	134	1 589	134
Program szczepień ochronnych przeciwko grypie dla osób po 65 roku życia	203 934	229 006	6 632	7 961	6 632	7 961
Program profilaktyki i edukacji przedporodowej „Szkoła rodzenia”	100 000	111 500	430	562	430	562
Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych ze szczególnym uwzględnieniem dzieci uczęszczających do żłobków samorządowych w Krakowie ²	–	469 512	–	1 593	–	1 593
Program profilaktyki następstw dysplazji stawów biodrowych ²	–	200 000	–	2 389	–	2 389
Programy zdrowotne autorskie	650 000	496 712	4 613	4 396	5 847	4 396
Ogółem	2 703 894	3 117 685	41 851	41 226	52 453	49 696

¹ program finansowany ze środków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

² programy realizowane tylko w 2009 roku

Źródło: Biuro ds. Ochrony Zdrowia

Tabela XI.13. Kwoty wydatkowane przez dzielnice na profilaktykę i promocję zdrowia w latach 2008-2009

	2008	2009
I Stare Miasto	29 000	29 998
II Grzegórzki	15 311	40 967
III Prądnik Czerwony	28 726	0
IV Prądnik Biały	0	0
V Krowodrza	38 897	45 970
VI Bronowice	59 626	43 886
VII Zwierzyniec	45 620	39 976
VIII Dębniki	26 538	28 845
IX Łągowniki-Borek Fałęcki	13 432	10 480
X Swoszowice	6 000	6 000
XI Podgórze Duchackie	30 000	29 640
XII Bieżanów-Prokocim	26 000	29 996
XIII Podgórze	10 000	14 885
XIV Czyżyny	32 770	32 975
XV Mistrzejowice	39 989	39 415

XVI Bieńczyce	6 690	0
XVII Wzgórza Krzesławickie	28 940	0
XVIII Nowa Huta	4 992	3 978
Ogółem	442 530	397 011

Źródło: Biuro ds. Ochrony Zdrowia

W 2009 roku z programów realizowanych przez dzielnice skorzystało 9 078 osób (wobec 9 362 mieszkańców w 2008 roku). Na profilaktykę i promocję zdrowia przez dzielnicę wydano 99,6% zaplanowanej kwoty (398 500 PLN).

XI.2.4. Profilaktyka uzależnień

Gmina Miejska Kraków podejmowała działania realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GPPiRPA) oraz Przeciwdziałaniu Narkomanii na 2009 rok, które obejmowały:

- dbanie o dostępność terapii dla uzależnionych w Krakowie
- zapewnianie pomocy psychoterapeutycznej osobom żyjącym z alkoholikiem – współmałżonkom, dzieciom, rodzinom
- podejmowanie działań zmierzających do sądowego zobowiązania do leczenia odwykowego – współpraca z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- prowadzenie edukacji publicznej poprzez realizację dużych kampanii społecznych
- redukcję społecznych szkód wynikających z picia alkoholu poprzez nadzór nad działaniem Izby Wyrzeźwień (od 2010 roku Miejskiego Centrum Profilaktyki Uzależnień)

Na realizację zadań ujętych w GPPiRPA w 2009 roku wydatkowano kwotę 18 368 121 PLN, wobec 12 862 814 PLN w 2008 roku.

Tabela XI.14. Liczba pacjentów (z podziałem na płeć i wiek) uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz współuzależnionych, którzy podjęli terapię w specjalistycznych placówkach służby zdrowia w 2009 roku

Wyszczególnienie	Płeć		Wiek pacjentów			Ogółem
	Ogółem	< 21	22-35	36-60	> 60	
Uzależnieni od alkoholu	K	6	208	436	45	695
	M	48	714	1 816	176	2 754
	Ogółem	54	922	2 252	221	3 449
Uzależnieni od narkotyków	K	7	11	13	1	32
	M	14	34	14	0	62
	Ogółem	21	45	27	1	94
Uzależnieni od alkoholu i narkotyków	K	14	36	23	0	73
	M	22	148	62	4	236
	Ogółem	36	184	85	4	309
Uzależnieni od nikotyny	K	48	3	13	7	71
	M	65	5	4	4	78
	Ogółem	113	8	17	11	149
Uzależnieni od gier hazardowych	K	4	1	3	1	9
	M	26	50	38	1	115
	Ogółem	30	51	41	2	124

Uzależnieni z zaburzeniami psychoorganicznymi (podwójna diagnoza)	K	0	6	23	2	31
	M	4	42	91	21	158
	Ogółem	4	48	114	23	189
Współuzależnieni (członkowie rodzin osób uzależnionych)	K	329	252	573	87	1 241
	M	248	57	84	14	403
	Ogółem	577	309	657	101	1 644
DDA (Dorosłe Dzieci Alkoholików)	K	51	430	92	7	580
	M	24	132	21	0	177
	Ogółem	75	562	113	7	757
Ofiary przemocy domowej	K	67	63	139	17	286
	M	68	8	3	1	80
	Ogółem	135	71	142	18	366
Sprawcy przemocy domowej (program korekcyjno-terapeutyczny)	K	1	0	1	0	2
	M	0	40	105	8	153
	Ogółem	1	40	106	8	155
Dzieci i młodzież pijący ryzykownie (ale jeszcze nie uzależnieni)	K	166	44	28	9	247
	M	225	61	40	22	348
	Ogółem	391	105	68	31	595
Uzależnieni wymagający innych świadczeń leczniczych (poza terapią)	K	0	10	87	55	152
	M	0	29	133	59	221
	Ogółem	0	39	220	114	373
Współuzależnieni wymagający innych świadczeń leczniczych (poza terapią)	K	15	5	8	8	36
	M	20	6	2	1	29
	Ogółem	35	11	10	9	65
Razem	K	708	1 069	1 439	239	3 455
	M	764	1 326	2 413	311	4 814
	Ogółem	1 472	2 395	3 852	550	8 269

¹ K – kobiety

² M – mężczyźni

Źródło: Wydział Sportu i Inicjatyw Społecznych UMK

XI.2.5. Izba Wyrzeźwień

W 2009 roku zmniejszyła się nieznacznie liczba osób doprowadzonych do Izby Wyrzeźwień w Krakowie – ogółem o 145 osób (11 070), w tym przez Policję – 78,5%, a przez Straż Miejską – 21,5% oraz odnotowano 2,2% odmów przyjęcia do Izby. Koszty działalności tej jednostki wyniosły ogółem 2 936 141 PLN (w tym dotacja 1 110 535 PLN). Na inwestycje przeznaczono 26 000 PLN. Zatrudnienie w działalności podstawowej wyniosło 27,05 etatu oraz w Punkcie Konsultacyjnym – 3,6 etatu; łącznie 30,65 etatu.

Tabela XI.15. Izba Wytrzeźwień w latach 2008-2009

	2008	2009		
Liczba osób doprowadzonych ogółem, w tym:	11 215	11 070		
przyjęcia	10 960	10 822		
odmowy	255	248		
przez Policję	8 930	8 687		
przez Straż Miejską	2 285	2 383		
Koszty działalności (w PLN)	2 638 068	2 936 141		
Pobyty ogółem, w tym:	10 960	10 822		
małoletni	81	62		
kobiety	845	938		
bezdomni	2 972	2 812		
przebywający 3 i więcej razy	4 643	4 584		
cudzoziemcy	120	108		
z gmin na podstawie umów i porozumień	317	495		
Liczba osób przebywających w Izbie ogółem, w tym:	6 296	6 219		
bezdomni	884	884		
przebywający 3 i więcej razy	714	1 449		
Struktura społeczno-zawodowa populacji osób przebywających w Izbie				
Bezrobotni	8 412	8 890		
Pracujący i rolnicy	1 151	839		
Emeryci i renciści	1 056	791		
Uczniowie i studenci	341	302		
Przesłanki ustawy o wychowaniu w trzeźwości, które spowodowały doprowadzenie i przyjęcie do Izby				
Wywołanie zgorszenia w miejscu publicznym	1 013	9,2%	1 252	11,6%
Zagrożenie zdrowia lub życia własnego	6 661	60,8%	6 641	61,4%
Zagrożenie zdrowia lub życia osób trzecich	4 343	39,6%	4 674	43,2%
Sytuacje najczęściej skutkujące doprowadzeniem do Izby				
Leżący	5 876	53,6%	5 549	51,3%
Awantura domowa	2 804	25,6%	2 717	25,1%
Awantura w miejscu publicznym	1 799	16,4%	2 065	19,1%
Piesz na jezdni	77	0,7%	180	1,7%
Inne	404	3,7%	311	2,8%
Badania lekarskie oraz inne świadczenia				
Wydanie opinii o stanie zdrowia przed przyjęciem i zwolnieniem	22 175		21 892	
Badanie zawartości alkoholu w organizmie	19 616		20 924	
Akcje bezpośredniego ratowania życia	0		0	
Skierowania do placówek służby zdrowia podczas pobytu	26		30	
Skierowania do placówek służby zdrowia po wytrzeźwieniu	35		32	
Pobraniem krwi do badań na zlecenie Policji	6		7	

Zabiegi i zaopatrzenia medyczne	808	448
Zabiegi higieniczno-sanitarne	374	212
Informacje finansowe (w PLN)		
Wysokość opłaty za pobyt	250	250
Średni koszt pobytu	286,55	271,31
Należności przypisane według rachunków	2 740 000	2 705 500
Ściągalność należności (w %)	49	43
Faktyczne koszty działalności	2 184 576	2 936 141
Dotacje z budżetu Miasta Krakowa	946 029	1 110 535
Dochody własne Izby	1 217 852	1 167 450

Źródło: Izba Wyrzeźwień w Krakowie

Ponadto przy Izbie Wyrzeźwień działa Punkt Konsultacyjny. Koszty jego działalności wyniosły w 2009 roku 371 397 PLN, wobec 257 350 PLN w 2008 roku i w całości zostały pokryte ze środków budżetowych.

Tabela XI.16. Działalność Punktu Konsultacyjnego

	2008	2009
Liczba osób korzystających z porad i informacji Punktu Konsultacyjnego, z tego:	12 055	11 689
osoby przebywające do wyrzeźwienia	6 296	6 219
osoby z zewnątrz	1 944	1 896
osoby uczestniczące w spotkaniach Grupy AA „Izba”	696	662
osoby uczestniczące w spotkaniach Rady Regionu i Intergrupy AA „Małopolska”	66	67
uczniowie szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych	689	890
osoby kontaktujące się telefonicznie	2 364	1 955
Informacje o szkodliwości nadużywania alkoholu	10 843	10 714
Informacje o placówkach i grupach wsparcia	9 579	8 765
Rozmowy motywujące do podjęcia leczenia, w tym:	7 767	8 038
dla osób z zewnątrz	1 531	1 495
skierowania do placówek i grup samopomocowych	6 944	5 665
Porady i informacje, w tym:	8 713	8 800
dla osób z zewnątrz	1 944	1 896
Porady i informacje dla osób uzależnionych	5 546	4 783
Porady i informacje dla osób współuzależnionych	1 030	1 006
Porady i informacje dla sprawców przemocy w rodzinie	2 784	2 717
Porady i informacje dla ofiar przemocy w rodzinie	219	259
Informacje i porady dla osób bliskich	1 186	1 006
Informacje i porady telefoniczne (telefon informacyjny Punktu Konsultacyjnego i Telefon Zaufania Alkotel)	2 364	1 955
Udzielone informacje o pobytach, w tym:	308	252
w związku z prowadzonym postępowaniem o orzeczenie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu	121	115

gminnym komisjom rozwiązywania problemów alkoholowych	16	14
Informacje o pobytach osób małoletnich	162	124
Spotkania grupy AA Izba	51	52
Spotkania Rady Regionu i Intergrupy AA „Małopolska”	3	3

Źródło: Izba Wyrzeźwień w Krakowie

XI.3. Pomoc społeczna

XI.3.1. Działania z zakresu pomocy społecznej realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie (MOPS) działa na podstawie statutu przyjętego Uchwałą Rady Miasta Krakowa Nr LXIII/579/04 z dnia 20 października 2004 roku oraz Regulaminu Organizacyjnego zatwierdzonego Zarządzeniem Prezydenta Miasta Krakowa Nr 1460/2005 z dnia 9 sierpnia 2005 roku (z późn. zm.; tekst ujednoczony) oraz ustaw (akty prawne dostępne na stronie internetowej: www.mops.krakow.pl).

W 2009 roku MOPS w Krakowie realizował w szczególności zadania własne i zlecone Gminy Miejskiej Kraków (GMK) z zakresu pomocy społecznej (Dz.U. z 2004 roku, Nr 144, poz. 1043 z późn. zm.), rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 1997 roku, Nr 123, poz. 776 z późn. zm.). Jednocześnie realizowano zadania w oparciu o Ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz Ustawę z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. z 2003 roku, Nr 122, poz. 1143). Ponadto MOPS realizuje (w oparciu o Ustawę z dnia 29 grudnia 2005 roku o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”), Rządowy Program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W 2009 roku w sferze zainteresowania pomocy społecznej znalazło się około 5% mieszkańców Krakowa. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej objął pomocą 19 479 rodzin – o 1 507 rodzin mniej niż w 2008 roku. Łącznie było to jednak 43 430 osób, o 1 273 więcej niż w 2008 roku. W celu realizacji zadań (świadczeń pieniężnych i niepieniężnych z pomocy społecznej) przeprowadzono 51 395 rodzinne wywiady środowiskowe i wydano 155 765 decyzji administracyjnych.

Tabela XI.17. Wydatki systemu pomocy społecznej w latach 2007-2009 (w tys. PLN)

	2007	2008	2009
Zadania Gminy Miejskiej Kraków realizowane przez MOPS			
Wydatki bieżące, w tym:	119 503	129 916	134 301
dotacje do podmiotów niepublicznych	33 298	38 535	41 387
Wydatki inwestycyjne	1 136	703	2 783
Ogółem	120 639	130 619	137 084
Zadania Gminy Miejskiej Kraków realizowane przez publiczne jednostki pomocy społecznej			
Wydatki bieżące	78 675	90 279	94 362
Wydatki inwestycyjne	3 364	4 840	2 356
Ogółem	82 039	95 119	96 718
Zadania Gminy Miejskiej Kraków realizowane przez system pomocy społecznej ogółem			
Wydatki bieżące	198 178	220 195	228 663
Wydatki inwestycyjne	4 501	5 543	5 139
Ogółem	202 679	225 738	233 802

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

XI.3.2. Pomoc środowiskowa i integracja społeczności lokalnej realizowana przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

Głównym celem pomocy społecznej jest wsparcie w przewyżnianiu trudnych sytuacji życiowych i doprowadzenie do życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin, a także ich integracja ze środowiskiem.

Tabela XI.18. Przyczyny korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2008-2009

Rodzaj/powód trudnej sytuacji życiowej	2008			2009		
	Liczba gospodarstw domowych	Odsetek wszystkich rodzin (w %)	2007= 100	Liczba gospodarstw domowych	Odsetek wszystkich rodzin (w %)	2008= 100
Ogółem	15 558 ¹	–	93	15 486¹	–	100
Bezdomność	834	5,36	86	1 013	6,54	121
Potrzeba ochrony macierzyństwa	534	3,43	144	572	3,69	107
Bezrobocie	4 113	26,44	80	4 363	28,17	106
Niepełnosprawność	9 207	59,18	101	9 148	59,07	99
Długotrwała lub ciężka choroba	8 182	52,59	111	8 657	55,90	106
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – rodzina niepełna	2 383	15,32	99	2 153	13,90	90
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – rodzina wielodzietna	305	1,96	91	326	2,11	107
Alkoholizm	674	4,33	133	762	4,92	113
Narkomania	114	0,73	124	113	0,73	99
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	271	1,74	98	347	2,24	128
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze	64	0,41	12	90	0,58	141
Przemoc w rodzinie	199	1,28	116	176	1,14	88

¹ pozycje nie sumują się na ogółem ze względu na fakt, że jedna osoba może korzystać z kilku świadczeń

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

Tabela XI.19. Wydatki z funduszy pomocy społecznej w 2009 roku według rodzajów/powodów trudnej sytuacji życiowej

Powód/rodzaj trudnej sytuacji życiowej	Liczba gospodarstw domowych	Odsetek wszystkich rodzin (w %)	Łączna kwota udzielonej pomocy (w PLN)	Odsetek wszystkich rodzin (w %)	Średnia wartość pomocy na gospodarstwo domowe (w PLN)
Bezdomność	1 013	6,54	3 543 223	6,32	3 498
Potrzeba ochrony macierzyństwa	572	3,69	1 139 552	2,03	1 992
Bezrobocie	4 363	28,17	12 881 875	22,98	2 953
Niepelnosprawność	9 148	59,07	34 337 811	61,27	3 754
Długotrwała lub ciężka choroba	8 657	55,90	27 541 065	49,14	3 181
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – rodzina niepełna	2 153	13,90	6 828 883	12,18	3 172
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – rodzina wielodzietna	326	2,11	2 138 921	3,82	6 561
Alkoholizm	762	4,92	2 093 423	3,74	2 747
Narkomania	113	0,73	293 790	0,52	2 600
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	347	2,24	631 224	1,13	1 819
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze	90	0,58	2 047 550	3,65	22 751
Przemoc w rodzinie	176	1,14	902 342	1,61	5 127
Ogółem	15 486	–	56 045 633 ¹	–	3 619

¹ pozycje nie sumują się na ogółem ze względu na fakt, że jedna osoba może korzystać z kilku świadczeń

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

XI.3.2.1. Udzielone świadczenia

Tabela XI.20. Świadczenia w ramach zadań własnych Gminy Miejskiej Kraków w latach 2008-2009

	2008		2009	
	Liczba osób	Kwota (w PLN)	Liczba osób	Kwota (w PLN)
Zasiłki stałe ¹	–	–	4 063	14 352 857
Składki na ubezpieczenia zdrowotne ¹	–	–	3 672	1 224 754

Zasiłki okresowe	6 799	7 781 721	7 069	7 607 237
Zasiłki celowe i celowe specjalne, w tym:	11 234 ³	13 901 442	11 136³	13 131 613
zasiłki celowe i celowe specjalne w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	9 757 ³ 19 176 ⁴	10 546 772	9 471³ 18 499⁴	9 862 152
Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	2 694	8 098 089	2 681	8 091 489
Usługi opiekuńcze dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi ²	–	–	19	41 900
Składki na ubezpieczenia emerytalno-rentowe	3	8 049	1	806,22
Posiłki w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	7 763	4 694 588	8 302	5 061 108

¹ z dniem 1 sierpnia 2009 roku, w związku z wejściem w życie Ustawy z 23 stycznia 2009 roku o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie, zadanie zostało włączone do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym

² zadanie realizowane od 2009 roku

³ liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie

⁴ faktyczna liczba osób, które skorzystały z pomocy

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

Zasiłki celowe w 2009 roku przyznano, między innymi, na:

- zakup odzieży dla 1 105 osób, na łączną kwotę 142 055 PLN
- zakup opatu dla 1 076 osób, na łączną kwotę 558 336 PLN
- zakup leków dla 1 415 osób, na łączną kwotę 205 819 PLN
- opłaty mieszkaniowe (za media) dla 1 801 osób, na łączną kwotę 449 914 PLN
- opłaty czynszowe dla 506 osób, na łączną kwotę 151 458 PLN

Zasiłki celowe specjalne w 2009 roku przyznano, między innymi, na:

- zakup opatu dla 793 osób, na łączną kwotę 330 946 PLN
- na zakup leków dla 1 296 osób, na łączną kwotę 230 278 PLN
- opłaty mieszkaniowe (za media) dla 1 679 osób, na łączną kwotę 404 419 PLN
- opłaty czynszowe dla 622 osób, na łączną kwotę 180 323 PLN

Gmina Miejska Kraków wykonywała świadczenia w ramach zadań zleconych poprzez specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania w liczbie 412 na kwotę 1 817 600 PLN, wobec 391 osób i 1 710 195 PLN w 2008 roku tj. w 2009 roku udzielono o 5,4% więcej świadczeń niż w roku poprzednim.

XI.3.2.2. Poradnictwo specjalistyczne, rodzinne i terapia rodzin

Poradnictwo specjalistyczne jest realizowane przez pracowników MOPS dla osób i rodzin, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych. Poradnictwo specjalistyczne jest świadczone w zakresie prawnym i psychologicznym.

Tabela XI.21. Poradnictwo prawne i psychologiczne w latach 2007-2009

	2007	2008	2009
Liczba udzielonych porad prawnych	18 982	15 358	15 159
Liczba udzielonych porad psychologicznych	4 055	3 578	4 813
Liczba osób, którym udzielono porady	5 745	6 449	6 228

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

XI.3.2.3. Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionym opieki rodziców

Rodziny zastępcze

Dziecku pozbawionemu częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej zapewnia się opiekę i wychowanie w rodzinie zastępczej. Umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu. Do pełnienia funkcji zawodowej rodziny zastępczej należy się przygotować, uczestnicząc w szkoleniu organizowanym przez ośrodek adopcyjno-opiekuńczy.

Rodziny zastępcze dzielą się na:

- spokrewnione z dzieckiem
- niespokrewnione z dzieckiem
- zawodowe niespokrewnione z dzieckiem:
  - pogotowia rodzinne – krótkoterminowe rodziny zastępcze (dziecko przebywa tutaj najdłużej do 1,5 roku; w tym czasie sąd rodzinny powinien zdecydować o jego dalszym losie, czyli powrocie do rodziny biologicznej, adopcyjnej, umieszczeniu w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej; w jednej rodzinie tego typu może przebywać maksymalnie 3 dzieci)
  - rodziny specjalistyczne – zajmują się dziećmi z problemami zdrowotnymi lub wychowawczymi, w jednej rodzinie tego typu może przebywać maksymalnie 3 dzieci
  - rodziny wielodzietne – w tych rodzinach może przebywać od 3 do 6 dzieci

Wszystkie rodziny zastępcze otrzymują pomoc pieniężną na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dzieci, a zawodowe rodziny zastępcze otrzymują również wynagrodzenie za sprawowaną opiekę nad dzieckiem.

Tabela XI.22. Rodziny zastępcze w latach 2008-2009

	2008		2009	
	Liczba rodzin	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej	Liczba rodzin	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej
Rodziny zastępcze spokrewnione	577	692	542	664
Rodziny zastępcze niespokrewnione	71	84	64	76
Zawodowe niespokrewnione rodziny zastępcze – wielodzietne	–	–	–	–
Zawodowe niespokrewnione rodziny zastępcze – specjalistyczne	4	5	7	7
Zawodowe niespokrewnione rodziny zastępcze – o charakterze pogotowia rodzinnego	25	112	23	111
Ogółem	677	893	636	858

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

Usamodzielnianie wychowanków rodzin zastępczych i placówek

Wychowankom rodzin zastępczych oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych świadczona jest pomoc mająca na celu życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem poprzez następujące działania:

- przygotowanie Indywidualnych Programów Usamodzielnienia
- udzielanie pomocy pieniężnej przeznaczonej na kontynuowanie nauki
- udzielanie jednorazowej pomocy pieniężnej przeznaczonej na usamodzielnienie
- udzielanie pomocy pieniężnej przeznaczonej na zagospodarowanie

Tabela XI.23. Usamodzielnienie wychowanków w latach 2007-2009

	2007	2008	2009
Liczba wychowanków rodzin zastępczych objętych pomocą	321	308	257
Liczba wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych objętych pomocą	207	195	189
Ogółem	528	503	446

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

XI.3.2.4. Kluby Integracji Społecznej

Kluby Integracji Społecznej (KIS) – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie prowadzi oraz zleca prowadzenie (od 1 października 2007 roku, w oparciu o Ustawę z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym) 2 Kluby Integracji Społecznej. W ramach tego rodzaju pomocy dla bezrobotnych świadczone są: poradnictwo specjalistyczne, praca socjalna i doradztwo zawodowe, grupowe formy pomocy, działania o charakterze edukacyjno-integracyjnym.

Tabela XI.24. Kluby Integracji Społecznej w latach 2007-2009 (liczba uczestników)

	2007	2008	2009
Liczba placówek	2 ¹	2	2
Liczba uczestników	1 326 ¹	911	662
Liczba udzielonych porad	2 914 ¹	4 963	2 662
Liczba uczestników KIS, którzy podjęli zatrudnienie na otwartym rynku pracy	255	198	99

¹ Klub Integracji Społecznej, któremu MOPS zleca realizację zadania działa od 1 października 2007 roku

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

KIS działający w strukturze MOPS, oprócz w/w pomocy realizuje również działania o charakterze zatrudnieniowym, czyli:

- prace społecznie użyteczne – program reintegracji społeczno-zawodowej wdrożony w 2006 roku na podstawie Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2004 roku, Nr 99, poz. 1001) oraz Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 25 października 2005 roku w sprawie trybu organizowania prac społecznie użytecznych. Program skierowany jest do osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku i realizowany w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej lub organizacjach oraz instytucjach zajmujących się pomocą charytatywną czy działających na rzecz społeczności lokalnej. Czas pracy w ramach prac społecznie użytecznych w ciągu tygodnia nie może przekroczyć 10 godzin. Świadczenie dla osób wykonujących prace społecznie użyteczne jest wypłacane ze środków Gminy Miejskiej Kraków w kwocie 6,30 PLN za godzinę, z czego 60% świadczenia jest refundowane z Funduszu Pracy. Prace społecznie użyteczne w Krakowie są organizowane przez MOPS przy współpracy z Grodzkim Urzędem Pracy
- roboty publiczne – organizacja robót publicznych w rozumieniu Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy została wykorzystana jako narzędzie reintegracji zawodowej osób długotrwale bezrobotnych objętych pomocą społeczną. Zatrudnienie w ramach robót publicznych jest realizowane w wymiarze 0,5625 etatu przez okres 6 miesięcy. Roboty publiczne są organizowane w formach Warsztatów Reintegracji Zawodowej i Społecznej

Tabela XI.25. Projekty reintegracyjne w latach 2007-2009 (liczba uczestników)

	2007	2008	2009
Prace społecznie użyteczne	425	465	346
Roboty publiczne	51	39	28

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

XI.3.2.5. Centrum Integracji Społecznej

Od 1 lipca 2009 roku MOPS zleca, w oparciu o Ustawę z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. z 2003 roku, Nr 122, poz. 1143), prowadzenie Centrum Integracji Społecznej (CIS). CIS realizuje zadania z zakresu integracji społecznej i zawodowej poprzez kształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych i osiąganie pozycji społecznych dostępnych osobom nie podlegającym wykluczeniu społecznemu, nabywanie umiejętności zawodowych oraz przyuczenie do zawodu, przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych, naukę planowania życia i zaspokajania potrzeb własnym staraniem, zwłaszcza przez możliwość osiągnięcia dochodów przez zatrudnienie lub działalność gospodarczą oraz uczenie umiejętności racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami pieniężnymi. Oferta CIS jest adresowana w szczególności do bezdomnych realizujących indywidualny program wychodzenia z bezdomności, uzależnionych od alkoholu, po zakończeniu programu psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego, uzależnionych od narkotyków lub innych środków odurzających, po zakończeniu programu terapeutycznego w zakładzie opieki zdrowotnej, chorych psychicznie, długotrwale bezrobotnych, zwalnianych z zakładów karnych, mających trudności w integracji ze środowiskiem, uchodźców realizujących indywidualny program integracji, osób niepełnosprawnych, którzy podlegają wykluczeniu społecznemu i ze względu na swoją sytuację życiową nie są w stanie własnym staraniem zaspokoić swoich podstawowych potrzeb życiowych i znajdują się w sytuacji powodującej ubóstwo oraz uniemożliwiającej lub ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym. W 2009 roku działał 1 CIS – było 43 uczestników, udzielono 1 041 porad.

XI.3.2.6. Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych

Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych są realizowane na podstawie Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 1997 roku, Nr 123, poz. 776). Środki na realizację zadań są przekazywane samorządom przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), a ich wysokość jest określana za pomocą algorytmu.

Tabela XI.26. Koszt realizacji zadań ze środków PFRON w latach 2007-2009 (w PLN)

	2007	2008	2009
Ogółem, w tym:	17 760 456	20 369 852	15 166 552
finansowanie działalności warsztatów terapii zajęciowej	6 311 705	6 664 585	7 460 883

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

Tabela XI.27. Formy pomocy dla osób niepełnosprawnych ze środków PFRON w latach 2007-2009

	2007	2008	2009
Forma pomocy	Liczba osób korzystających		
Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych	3 780	4 520	2 495
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	2 993	2 626	2 614
Dofinansowanie likwidacji barier	1 613	2 302	738

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

XI.3.2.7. Działania realizowane przez MOPS, współfinansowane z UE

W celu podniesienia efektywności pomocy środowiskowej w 2009 roku realizowano następujące przedsięwzięcia finansowane przez Unię Europejską:

I. W ramach Priorytetu 7, Poddziałania 7.1.1 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji, MOPS w Krakowie realizował projekt „Pora na aktywność”.

Celem projektu było wzmocnienie aktywności klientów MOPS i ich zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, a w konsekwencji doprowadzenie do ich usamodzielnia. Projekt zakładał pracę z uczestnikami za pomocą narzędzi, jakimi są: kontrakt socjalny, indywidualny program usamodzielniania, program integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, a w ich ramach instrumenty aktywnej integracji.

II. Realizacja kontraktów socjalnych w ramach projektu systemowego

W 2009 roku kontynuowano realizację 20 kontraktów socjalnych zawartych w 2008 roku, obejmujących m.in. usługę asystenta rodzinnego i kursy zawodowe (np. komputerowy, florystyczny, sekretarski, prawa jazdy), jednocześnie zawarto 163 nowe kontrakty, a w ich ramach uczestnicy projektu korzystali z instrumentów aktywizujących w formach:

- kursów zawodowych – 33 osoby
- usług asystenta rodzinnego – 91 rodzin uzyskało wsparcie 32 asystentów rodzinnych
- grup wsparcia dla rodzin z problemami w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – 18 uczestników
- terapii rodzinnej – 30 osób skorzystało z 179,5 godzin terapii
- terapii indywidualnej – 20 osób skorzystało z 108 godzin terapii
- poradnictwa specjalistycznego: prawnego – 35 osób, łącznie przez 50,5 godziny; psychologicznego – 25 osób, łącznie przez 64,5 godziny
- grup wsparcia realizowanych przez Dział Poradnictwa MOPS – 17 osób, łączny czas spotkań 136,5 godziny
- wsparcia w ramach KIS: indywidualnego – 145 osób, przez 2 319 godzin, grupowego – 135 osób, przez 8 057 godzin oraz usług doradcy zawodowego – 94 osoby, w ciągu 222,5 godziny

III. Realizacja Indywidualnych Programów Usamodzielniania

W 2009 roku w ramach działań polegających na integracji ze środowiskiem osób usamodzielniających się, opuszczających rodziny zastępcze, niektóre typy placówek opiekuńczo-wychowawczych i domów pomocy społecznej, zakłady poprawcze, schroniska dla nieletnich oraz specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, realizowały Indywidualne Programy Usamodzielniania. Programami objęto 48 wychowanków, którzy skorzystali z:

- pomocy rzeczowej na usamodzielnienie – 33 świadczenia na kwotę 143 339 PLN
- kursów zawodowych – 29 osób realizujących łącznie 33 kursy zawodowe
- warsztatów autoprezentacji – 26 osób
- poradnictwa specjalistycznego, z którego skorzystało 40 wychowanków w łącznej liczbie 42,5 godziny, w tym 38 osób z porady prawnej (37,5 godz.), 2 osoby z porady psychologicznej (2 godz.) oraz 1 osoba z terapii indywidualnej (3 godz.)
- warsztatów wyjazdowych budujących kompetencje osobiste i przygotowujących uczestników projektu do rozmów kwalifikacyjnych z pracodawcami na wolnym rynku pracy – z tej formy skorzystało 19 osób

IV. Program Integracji Społecznej i Zawodowej Osób Niepełnosprawnych

W ramach Programu Integracji Społecznej i Zawodowej Osób Niepełnosprawnych realizowano dwie ścieżki wsparcia osób niepełnosprawnych. W pierwszej wiodącym instrumentem aktywnej integracji była usługa asystenta osoby niepełnosprawnej. Wsparciem objęto 90 osób, usługa realizowana była przez 11 asystentów, którzy wspierali osoby niepełnosprawne w załatwianiu spraw urzędowych i aktywności zawodowej i społecznej, w łącznym wymiarze 4 950 godzin. Niezależnie od wsparcia ze strony asystenta osoby niepełnosprawne skorzystały z:

- poradnictwa specjalistycznego prawnego – 24 osoby, 40 godzin
- poradnictwa specjalistycznego psychologicznego – 32 osoby, 97,5 godzin
- usług doradcy zawodowego – 5 osób, 14,5 godzin
- terapii indywidualnej – 12 osób, 110,5 godzin
- terapii rodzinnej – 6 osób, 41 godzin
- kursu komunikacji i asertywności „Poznaj siebie i komunikuj się efektywnie”, składającego się z 4 edycji (60 godzin), w którym wzięły udział 33 osoby

Druga ścieżka obejmowała zajęcia w Warsztatach Terapii Zajęciowej (WTZ) podnoszące umiejętności zawodowe osób niepełnosprawnych. W 2009 roku w warsztatach uczestniczyły 164 osoby niepełnosprawne. Podnosiły one swoje kompetencje pracownicze i kształtowały umiejętności zawodowe, zdobywały kompetencje życiowe, korzystały z porad prawnika, psychologa – średnio 90 godzin na każdego uczestnika (łącznie 14 760 godzin). W ramach Programu Integracji Społecznej i Zawodowej Osób Niepełnosprawnych zorganizowano również kurs zawodowy i kształcący kompetencje kluczowe dla osób niepełnosprawnych, z których skorzystała 1 osoba – „Kurs przewodników miejskich po Krakowie”.

Dodatkowo w 2009 roku MOPS w ramach projektu systemowego zatrudnił 6 pracowników socjalnych. Osoby te wykonywały obowiązki zawodowe zarówno na rzecz beneficjentów projektu systemowego, jak i pozostałych klientów MOPS.

W 2009 roku budżet projektu wynosił 1 859 337,13 PLN, z czego kwota 1 664 106,74 PLN pochodziła ze środków UE w ramach dofinansowania projektu, a kwota 195 230,39 PLN stanowiła wkład własny MOPS.

XI.3.2.8. Praca socjalna, projekty socjalne, aktywizacja i organizowanie społeczności lokalnych

Praca socjalna to wszelkie działania skierowane na niesienie pomocy poprzez wzmocnienie, odzyskanie zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz na tworzenie warunków temu sprzyjających. Pracownik socjalny podejmując współpracę z rodziną diagnozuje sytuację rodziny oraz określa plan pomocy na jej rzecz. Działania są zróżnicowane i dostosowane do indywidualnej sytuacji. Pracownicy socjalni współpracują z pedagogami szkolnymi, kuratorami sądowymi, Strażą Miejską, Policją, służbą zdrowia oraz innymi podmiotami w celu zmiany sytuacji rodziny na lepsze. W 2009 roku z pomocy skorzystało 17 369 osób, wobec 20 913 osób w roku poprzednim.

Projekt socjalny ma na celu doprowadzić do zmiany sytuacji postrzeganej jako problemowej i jest skierowany do osób z konkretnego środowiska. Projekt socjalny jest realizowany przy użyciu określonych zasobów, tj. czasu, zespołu, budżetu. Działania realizowane w projekcie socjalnym mają zazwyczaj na celu aktywizację społeczną i rozwiązywanie problemów występujących w środowisku lub dotyczących członków danej społeczności. Projekt socjalny służy także organizacji i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb środowiska lub członków danej społeczności. W 2009 roku realizowano 85 projektów, w których uczestniczyło 11 288 osób (2008 rok: 84 projekty i 8 346 uczestników).

XI.3.3. Pomoc instytucjonalna realizowana przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

XI.3.3.1. Domy Pomocy Społecznej (DPS)

DPS zapewniają całodobową opiekę oraz zaspokajają niezbędne potrzeby bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne. Organizacja domu pomocy społecznej, zakres i poziom usług świadczonych przez placówkę ma uwzględniać wolność, intymność, godność i poczucie bezpieczeństwa mieszkańców oraz stopień ich fizycznej i psychicznej sprawności.

Tabela XI.28. Domy Pomocy Społecznej w latach 2008-2009

	2008			2009		
	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób, które skorzystały z placówki	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób, które skorzystały z placówki
DPS dla osób w podeszłym wieku	3	239	277	3	233	257
DPS dla osób przewlekle somatycznie chorych	7	901	1 097	7	891	1 061
DPS dla osób przewlekle psychicznie chorych	4	595	678	3	595	619
DPS dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	2	200	203	2	190	200
DPS dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	2	125	133	2	128	135
Ogółem	18	2 060	2 388	17	2 037	2 272

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

Rodzinny dom pomocy stanowi formę usług opiekuńczych i bytowych świadczonych całodobowo dla osób wymagających pomocy z powodu wieku, w ich miejscu zamieszkania. W 2009 roku w Krakowie istniały 2 placówki z 12 miejscami, korzystało z nich 15 osób.

XI.3.3.2. Ośrodki wsparcia

Ośrodki Wsparcia dla Osób Starszych – w placówkach udziela się pomocy seniorom, którzy nie wymagają opieki całodobowej, ale ze względu na swoje problemy potrzebują asysty w codziennym funkcjonowaniu. Placówki oferują opiekę w ciągu dnia, w tym: posiłki, rehabilitację, zajęcia kulturalno-oświatowe, terapię zajęciową grupową i indywidualną dla podtrzymywania kondycji psychofizycznej, psychoterapię i wspólne z innymi osobami starszymi spędzanie wolnego czasu. Wszystkie zajęcia odbywają się pod opieką doświadczonych specjalistów – pracowników socjalnych, terapeutów zajęciowych, fizykoterapeutów.

Środowiskowe Domy Samopomocy – placówki pobytu dziennego wspierające osoby chorujące psychicznie, z niepełnosprawnością intelektualną, z autyzmem, a także z chorobą Alzheimera. Pomoc świadczona w tych ośrodkach ma na celu utrzymanie osoby w miejscu zamieszkania i przeciwdziałanie instytucjonalizacji, tj. umieszczeniu osoby z zaburzeniami psychicznymi w placówce całodobowej opieki.

Tabela XI.29. Ośrodki wsparcia w latach 2008-2009

	2008			2009		
	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób, które skorzystały z placówki	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób, które skorzystały z placówki
Ośrodki Wsparcia dla Osób Starszych	4	670	1 249	4	670	1 367
Środowiskowe Domy Samopomocy	12	361	512	13	396	474
Ogółem	16	1 031	1 761	17	1 066	1 841

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

XI.3.3.3. Poradnictwo rodzinne i terapia rodzin

Poradnictwo rodzinne i terapia rodzin są realizowane na zlecenie Gminy Miejskiej Kraków przez organizacje pozarządowe. Placówki oferują pomoc dla rodzin w formie terapii rodzinnej, indywidualnej, grupowej, poradnictwo rodzinne i psychologiczne oraz diagnozę psychologiczną na potrzeby planu pomocy.

Tabela XI.30. Poradnictwo rodzinne i terapia rodzin w latach 2007-2009

	2007	2008	2009
Liczba spotkań terapeutycznych	5 690	6 375	8 560
Liczba udzielonych porad specjalistycznych	2 048	1 887	1 174
Liczba rodzin objętych pomocą	1 044	1 202	1 535
Liczba ośrodków	3	3	4

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

XI.3.3.4. Interwencja kryzysowa

Zadanie interwencji kryzysowej jest realizowane poprzez dotowanie Ośrodka dla Osób Dotkniętych Przemocą oraz sprawowanie nadzoru nad Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej.

Ośrodek dla Osób Dotkniętych Przemocą – placówka zapewnia zarówno schronienie dla osób doświadczających przemocy, jak i specjalistyczne poradnictwo psychologiczne, prawne, pedagogiczne, rodzinne, pracę socjalną. Osoby znajdujące się w potrzebie mogą być przyjęte interwencyjnie o każdej porze.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej – zapewnia kompleksową pomoc psychologiczną dla osób i rodzin w sytuacji kryzysu psychicznego poprzez prowadzenie interwencji kryzysowych w siedzibie ośrodka oraz w miejscu pobytu, prowadzenie interwencji telefonicznych, psychoterapię indywidualną i rodzinną w sytuacjach skrajnie urazowych, poradnictwo prawne i pracę socjalną. Ośrodek zajmuje się animowaniem i prowadzeniem grup samopomocowych i grup wsparcia. Celem interdyscyplinarnych działań podejmowanych przez specjalistów ośrodka jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie. W sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa placówka udostępnia miejsca całodobowego pobytu w hostelach należących do Ośrodka.

Tabela XI.31. Interwencja kryzysowa w latach 2008-2009

	2008			2009		
	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób, które skorzystały z placówki	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób, które skorzystały z placówki
Ośrodek dla Osób Dotkniętych Przemocą	1	60	152	1	50	103
Ośrodek Interwencji Kryzysowej	1	23	3 914 ¹	1	23	4 608 ¹
Ogółem	2	83	4 066	2	73	4 711

¹ osoby korzystające ze schronienia i pozostałych form pomocy świadczonych przez ośrodek

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

Szczegółowy opis zadań realizowanych przez MOPS w zakresie bezpieczeństwa znajduje się na stronie BIP w Sprawozdaniach z realizacji programu Bezpieczny Kraków: www.bip.krakow.pl/?sub_dok_id=700

XI.3.3.5. Placówki opiekuńczo-wychowawcze

Placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego – zapewniają opiekę dziecku pozbawionemu właściwej lub wystarczającej opieki rodziców. Placówka zaspokaja niezbędne potrzeby dziecka: bytowe, rozwojowe, emocjonalne, społeczne i religijne. Proponując i ukazując właściwe postawy i wartości, których niejednokrotnie brakuje w rodzinie biologicznej dziecka, placówka zapobiega powielaniu negatywnych wzorców i tworzeniu pokoleniowej patologii. Zadaniem placówek jest nie tylko bezpośrednia praca z dzieckiem, ale również praca z rodzinami wychowanków. Dzieci uczestniczą w zajęciach edukacyjnych, specjalistycznych i rekreacyjnych, mają również zapewniony posiłek. Zgodnie z obowiązującymi przepisami placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego dzielą się na: opiekuńcze (funkcjonujące minimum 4 godziny dziennie) i specjalistyczne (funkcjonujące od 5 do 9 godzin dziennie). Placówki te prowadzą dodatkowo co najmniej jedną z następujących form pracy: zajęcia socjoterapeutyczne, oddziaływania terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne. Placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego funkcjonują przez cały rok, we wszystkie dni robocze.

Tabela XI.32. Placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego w latach 2008-2009

Typ placówek	2008			2009		
	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób, które skorzystały z placówki	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób, które skorzystały z placówki
Opiekuńcze	21	745	1 473	22	765	1 628
Specjalistyczne	14	1 372	2 325	14	1 372	2 472
Ogółem	35	2 117	3 798	36	2 137	4 100

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

Placówki opiekuńczo-wychowawcze całodobowe – gdy nie ma możliwości umieszczenia dziecka pozbawionego częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej w rodzinie zastępczej, może ono być umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub rodzinnego:

- socjalizacyjne placówki opiekuńczo-wychowawcze zapewniają dzieciom całodobową, ciągłą lub okresową, opiekę i wychowanie oraz zaspokajają niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe, w tym emocjonalne, społeczne, religijne, a także zapewniają korzystanie z przysługujących na podstawie odrębnych przepisów świadczeń zdrowotnych i kształcenia; całodobowy pobyt dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej może być realizowany w grupach usamodzielniających, stanowiących formę organizacyjną placówki przeznaczonej dla starszych dzieci
- interwencyjne placówki opiekuńczo-wychowawcze zapewniają dzieciom opiekę do chwili wydania przez sąd postanowienia o umieszczeniu dziecka w placówce, rodzinie zastępczej, adopcyjnej lub powrocie do rodziców biologicznych. Maksymalny czas przebywania dziecka w placówce interwencyjnej wynosi 6 miesięcy
- rodzinne placówki opiekuńczo-wychowawcze zapewniają dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionym opieki rodziców całodobową opiekę i wychowanie w warunkach zbliżonych do domu rodzinnego. Placówka rodzinna tworzy jedną, wielodzietną rodzinę dla dzieci, wychowuje dzieci w różnym wieku, umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu, a także zapewnia dzieciom kształcenie i wyrównywanie szans poprzez eliminację różnego typu opóźnień. Placówka rodzinna przeznaczona jest dla 4 do 8 dzieci. W szczególnych przypadkach liczba ta może być zmniejszona lub zwiększona
- placówki wielofunkcyjne zapewniają dziecku dzienną i całodobową opiekę oraz wychowanie, realizują zadania przewidziane dla placówki wsparcia dziennego, placówki interwencyjnej i placówki socjalizacyjnej, a także łączą dzienne i całodobowe działania terapeutyczne, interwencyjne i socjalizacyjne

Tabela XI.33. Całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze w latach 2008-2009

	2008			2009		
	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób, które skorzystały z placówki	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób, które skorzystały z placówki
Rodzinne placówki opiekuńczo-wychowawcze	10	77	78	11	82	84
Interwencyjne placówki opiekuńczo-wychowawcze	2	44	253	2	44	246
Socjalizacyjne placówki opiekuńczo-wychowawcze	9	288	365	9	265	344
Wielofunkcyjne placówki opiekuńczo-wychowawcze	1	55	115	1	55	110
Socjalizacyjne placówki opiekuńczo-wychowawcze – grupy usamodzielnień	5	120	139	5	130	118
Ogółem	27	584	950	28	576	902

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

XI.3.3.6. Ośrodki adopcyjno-opiekuńcze

Ośrodki adopcyjno-opiekuńcze realizują zadania na rzecz rodzin: poradnictwo, wsparcie dla rodzin adopcyjnych i zastępczych, szkolenia i kwalifikowanie kandydatów na rodziny zastępcze i adopcyjne.

Tabela XI.34. Ośrodki adopcyjno-opiekuńcze w latach 2007-2009

	2007	2008	2009
Liczba placówek	4	4	4
Liczba osób korzystających	4 172	4 054	2 082

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

XI.3.3.7. Ośrodki wsparcia dla osób bezdomnych

Ośrodki wsparcia dla osób bezdomnych zapewniają schronienie, wsparcie oraz specjalistyczne poradnictwo kobietom (również z dziećmi) i mężczyznom, którzy nie znajdują oparcia w środowisku, pozbawionym miejsca zamieszkania. W placówce jest prowadzona praca zmierzająca do usamodzielnienia osób bezdomnych. W schroniskach można skorzystać z opieki pielęgniarskiej, pomocy terapeuty i psychologa.

Tabela XI.35. Ośrodki wsparcia dla bezdomnych w latach 2008-2009

	2008			2009		
	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób, które skorzystały z placówki	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób, które skorzystały z placówki
Noclegownie dla mężczyzn	1	178	402	1	200	500
Schroniska dla kobiet	2	98	165	2	98	202
Ogółem	3	276	567	3	298	702

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

XI.3.3.8. Mieszkania chronione

Mieszkania chronione mają za zadanie wykształcenie w osobach w nich przebywających umiejętności samodzielnego życia społecznego i zawodowego. Wsparcie w wykonywaniu codziennych obowiązków połączone z treningiem umiejętności społecznych może pozwolić tym osobom na częściowe lub całkowite usamodzielnienie. Mieszkanie chronione jest alternatywą dla instytucjonalnych form pomocy, przeznaczoną dla osób, które ze względu na szczególną sytuację życiową potrzebują wsparcia w codziennym życiu.

Tabela XI.36. Mieszkania chronione w latach 2008-2009

	2008			2009		
	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób, które skorzystały z placówki	Liczba placówek	Liczba miejsc	Liczba osób, które skorzystały z placówki
Mieszkania chronione dla osób psychicznie chorych	5	23	27	5	23	42
Mieszkania chronione dla osób bezdomnych	3	19	8	2	11	14
Mieszkania chronione dla usamodzielnionych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych	2	10	9	3 ¹	10	15
Ogółem	10	52	44	10	44	71

¹ jedno mieszkanie chronione działało do lipca 2009 roku, natomiast nowe zostało uruchomione w październiku 2009 roku

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

XI.3.3.9. Warsztaty terapii zajęciowej

Warsztaty terapii zajęciowej są wyodrębnionymi organizacyjnie i finansowo placówkami, stwarzającymi osobom niepełnosprawnym i niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywrócenia umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Powyższe cele są osiągnięte poprzez przygotowywanie osób niepełnosprawnych do życia w środowisku społecznym. Następuje to przez rozwój umiejętności planowania i komunikowania się, dokonywania wyborów, decydowania o swoich sprawach oraz innych umiejętności niezbędnych w samodzielnym życiu, a także poprawę kondycji psychicznej, naukę wykonywania czynności koniecznych do codziennego funkcjonowania, w szczególności w zakresie pełnienia ról społecznych, w tym zawodowych. Warsztaty są finansowane głównie ze środków PFRON.

Tabela XI.37. Warsztaty terapii zajęciowej w latach 2007-2009

	2007	2008	2009
Liczba placówek	13	14	14
Liczba miejsc	477	507	507

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Krakowie

XI.4. Świadczenia socjalne

Inną formą pomocy społecznej są świadczenia i działania o charakterze socjalnym realizowane przez Wydział Świadczeń Socjalnych UMK. Należą do nich: przyznawanie i wypłata świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego, przyznawanie i wypłata dodatków mieszkaniowych, orzekanie o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności oraz wydawanie legitymacji osoby niepełnosprawnej, wydawanie kart parkingowych, uprawniających do niestosowania się do niektórych znaków drogowych (w 2009 roku wydano 3 550 takich kart, wobec 3 533 w 2008 roku), przewóz osób niepełnosprawnych oraz przewóz dzieci autystycznych, działania Pełnomocnika PMK ds. Osób Niepełnosprawnych, przyznawanie uprawnień do świadczeń zdrowotnych ze środków publicznych, wydawanie skierowań do Zakładów Opiekuńczo-Lecznicznych, opieka nad repatriantami oraz zadania wynikające z przystąpienia w 2005 roku do wieloletniego rządowego Programu na rzecz społeczności romskiej w Polsce.

Więcej informacji o zadaniach Wydziału Świadczeń Socjalnych na stronach BIP MK: www.bip.krakow.pl/?id=255, www.bip.krakow.pl/?id=32&sub=struktura&query=id%3D10382%26pz%3D1

XI.4.1. Świadczenia rodzinne

Gmina Miejska Kraków poprzez Wydział Świadczeń Socjalnych UMK wypłaca wszystkim uprawnionym świadczenia rodzinne, będące formą wsparcia finansowego rodzin, których dochody są poniżej poziomu ustalonego na podstawie badań jako próg wsparcia dochodowego rodzin. W katalogu świadczeń znajdują się: zasiłki rodzinne wraz z dodatkami (m.in. z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, rozpoczęcia roku szkolnego oraz wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej), zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne, jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia dziecka (finansowane z budżetu państwa).

Gmina Miejska Kraków w związku z realizacją polityki prorodzinnej na podstawie Uchwały Rady Miasta Krakowa z dnia 24 maja 2006 roku – jako jedyna gmina wśród gmin ościennych wypłaca również jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka finansowaną z budżetu gminy dla rodziców zamieszkujących w Krakowie co najmniej od roku przed dniem urodzenia dziecka.

Wydział Świadczeń Socjalnych UMK przyznaje również i wypłaca świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Równoległe z działaniami związanymi z przyznaniem osobie uprawnionej prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego są podejmowane działania wobec dłużników alimentacyjnych. W ramach działań zmierzających do wyegzekwowania zaległości alimentacyjnych Wydział ściśle współpracuje z organami prowadzącymi postępowanie egzekucyjne – przekazywane są informacje o sytuacji zawodowej, zdrowotnej oraz majątkowej dłużnika uzyskane poprzez wywiad alimentacyjny. W przypadku braku współpracy dłużnika alimentacyjnego składany jest wniosek o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 kk. Od 2007 roku na skutek podejmowanych działań nastąpił wzrost kwot zwróconych przez dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń alimentacyjnych – z 405 tys. PLN w 2007 roku do 1 832 tys. PLN w 2009 roku.

Tabela XI.38. Liczba świadczeń rodzinnych w latach 2008-2009

Rodzaje świadczeń rodzinnych	2008	2009	2008=100
Zasiłek rodzinny	357 799	302 398	84,5
Dodatki do zasiłku rodzinnego, w tym z powodu:	130 020	114 677	88,2
urodzenia dziecka	2 097	1 919	91,5
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	22 745	21 302	93,7
samotnego wychowywania dziecka	22 367	20 951	92,1
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	21 811	18 443	84,6
rozpoczęcia roku szkolnego	17 411	14 907	85,6
podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania	968	784	81,0
wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	42 621	36 371	85,3
Ogółem zasiłki rodzinne wraz z dodatkami	487 819	417 075	85,5
Świadczenia pielęgnacyjne	6 352	6 035	95,0
Zasiłki pielęgnacyjne	127 618	141 106	110,6
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka finansowana z budżetu gminy	8 292	8 810	106,2
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka finansowana z budżetu państwa	8 454	8 413	99,5

Źródło: Wydział Świadczeń Socjalnych UMK

Tabela XI.39. Liczba świadczeniobiorców w latach 2008-2009

	2008	2009	2008=100
Świadczeniobiorcy ogółem, z tego:	43 742	40 324	92,2
pobierający świadczenia rodzinne	38 293	35 773	93,4
pobierający zaliczkę alimentacyjną	2 731	–	
pobierający świadczenia z funduszu alimentacyjnego	2 718	4 551	167,5

Źródło: Wydział Świadczeń Socjalnych UMK

W 2009 roku nastąpił spadek liczby świadczeniobiorców o 7,8%, przy jednoczesnym wzroście wydatków na świadczenia o 2,6% – z 94 128 608 PLN do 96 618 794 PLN, tj. do poziomu wartości z 2007 roku. Główną przyczyną wzrostu kwot przeznaczonych na świadczenia rodzinne było przywrócenie funduszu alimentacyjnego przez państwo.

Tabela XI.40. Wydatki na świadczenia rodzinne, zaliczkę alimentacyjną oraz świadczenia z funduszu alimentacyjnego w latach 2008-2009 (w PLN)

Rodzaj świadczenia	2008	2009
Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami	43 367 641	38 910 927
Świadczenia pielęgnacyjne	2 655 996	2 615 130
Zasiłki pielęgnacyjne	19 525 151	21 588 993
Zaliczka alimentacyjna	8 252 501	–

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka finansowana z budżetu państwa	8 454 000	8 413 000
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka finansowana z budżetu gminy	8 292 000	8 810 000
Świadczenia z funduszu alimentacyjnego	3 581 319	16 280 744
Ogółem	94 128 608	96 618 794

Źródło: Wydział Świadczeń Socjalnych UMK

XI.4.2. Pomoc osobom starszym

Tabela XI.41. Liczba wydanych decyzji – skierowań do zakładów opiekuńczo-leczniczych (ZOL) w latach 2008-2009

	2008	2009
Zakłady opiekuńczo-lecznicze	Liczba wydanych decyzji	
ZOL, ul. Wielicka 267	830	617
NZOL Czwórka, os. Młodości 9	365	201
NZOL Zgromadzenie Sióstr Felicjanek, ul. Kołtątaja 7	63	50
Zakład Usług Medyczno-Rehabilitacyjnych (ZUMR) Zarządu Okręgowego PCK, os. Złotej Jesieni 1	59	0
NZOL Viva-Med, ul. Siemaszki 17	–	0
NZOZ ¹ DOM-MED, ul. Helclów 2	241	280
Ogółem	1 558	1 148

¹ NZOZ – Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej

Źródło: Wydział Świadczeń Socjalnych UMK

Spadła liczba wydanych decyzji kierujących do ZOL z powodu braku miejsc w ośrodkach.

XI.4.3. Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Krakowie realizuje zadania określone w Ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2008 roku, Nr 14, poz. 92 z późn. zm.) oraz w aktach wykonawczych, tj. Rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 roku w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz.U. z 2003 roku, Nr 139, poz. 1328 z późn. zm.) oraz w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2002 roku w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia (Dz.U. z 2002 roku, Nr 17, poz. 162 z późn. zm.).

Zespół wydaje:

- orzeczenia o niepełnosprawności dla osób przed ukończeniem 16 roku życia
- orzeczenia o stopniu niepełnosprawności dla osób po ukończeniu 16 roku życia
- legitymacje osoby niepełnosprawnej

Zadanie dotyczące orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności jest zadaniem zleconym przez administrację rządową – realizowane jest przez powiat i finansowane z dotacji celowej Wojewody Małopolskiego w kwocie 825 000 PLN. W 2009 roku Zespół rozpatrzył 18 531 spraw.

Tabela.XI.42. Liczba wydanych orzeczeń oraz legitymacji w latach 2007-2009

Rodzaj dokumentu	2007	2008	2009
Orzeczenie o stopniu niepełnosprawności	9 225	9 442	10 324
Orzeczenie o niepełnosprawności	970	984	839
Legitymacje osoby niepełnosprawnej ogółem, z tego:	10 893	11 444	7 368
osoby do 16 roku życia	477	489	341
osoby po ukończeniu 16 roku życia	10 416	10 955	7 027

Źródło: Wydział Świadczeń Socjalnych UMK

W 2009 roku nastąpił znaczący wzrost liczby napływających wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności. Przyczyn należy upatrywać w zmianie przepisów ustawy o świadczeniach rodzinnych, tj. konieczności posiadania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności w celu uzyskania wypłaty zasiłku pielęgnacyjnego, bądź innych świadczeń oraz w fakcie poszukiwania przez osoby niepełnosprawne zatrudnienia w zakładach pracy chronionej. W 2009 roku zdecydowanie przeważały orzeczenia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Na drugim miejscu znajdowały się orzeczenia o lekkim stopniu niepełnosprawności, a na trzecim miejscu – orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Najczęstszymi przyczynami niepełnosprawności ustalonej przez Zespół w Krakowie były:

- schorzenia narządu ruchu
- choroby psychiczne
- choroby układu oddechowego i krążenia
- choroby neurologiczne (z wyłączeniem epilepsji)

Struktura przyczyn niepełnosprawności w orzeczeniach o niepełnosprawności osób przed ukończeniem 16 roku życia różniła się od struktury w przypadku osób po ukończeniu 16 roku życia.

Najczęstszymi przyczynami niepełnosprawności w tej grupie wiekowej były:

- choroby układu oddechowego i krążenia
- choroby psychiczne
- epilepsja
- inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego

XI.4.4. Opieka nad repatriantami

W ramach zadania „Opieka nad repatriantami” Rada Miasta Krakowa co roku podejmuje uchwały o zaproszeniu do osiedlenia się na stałe na terenie miasta rodzin polskich z Kazachstanu i innych terenów byłego Związku Radzieckiego. Przejmując opiekę nad przyjeżdżającymi osobami i rodzinami Wydział Świadczeń Socjalnych UMK stara się stworzyć warunki sprzyjające adaptacji w nowym środowisku. Pomoc tego rodzaju obejmuje: pokrycie kosztów związanych z osiedleniem się na terenie gminy, opłaty związane z tłumaczeniem obcych i uzyskaniem polskich dokumentów, opłaty skarbowe i urzędowe, uzyskanie i wyposażenie mieszkania, zabezpieczenie opieki medycznej do czasu ubezpieczenia itp. W 2009 roku z tej pomocy skorzystały 3 rodziny (9 osób). Z budżetu gminy wydano na ten cel 133 669 PLN, wobec 127 249 PLN w 2008 roku.

Ponadto są realizowane zadania wynikające z Ustawy z dnia 9 listopada 2004 roku o repatriacji (Dz.U. z 2004 roku, Nr 53, poz. 532), zgodnie z którą pomocą finansową mogą być objęci wszyscy repatrianci osiedleni na terenie gminy (w tym także osoby, które nie były zaproszone przez Radę Miasta Krakowa). Wydatki na te zadania są refundowane z budżetu państwa. W 2009 roku na zagospodarowanie się wydatkowano 152 998 PLN, wobec 95 617 PLN w 2008 roku. W 2010 roku planowany jest przyjazd 5 rodzin repatriantów.

XI.4.5. Program na rzecz społeczności romskiej w Polsce

Wydział Świadczeń Socjalnych UMK realizuje od 2005 roku zadania wynikające z przystąpienia do wieloletniego, rządowego Programu na rzecz społeczności romskiej w Polsce.

Tabela XI. 43. Pomoc dla społeczności romskiej w latach 2007-2009

	2007	2008	2009
Liczba dzieci romskich, którym pokryto koszt edukacji przedszkolnej	49	45	39
Przyznane dofinansowania do zakupu podręczników i przyborów szkolnych	172	175	165
Liczba zatrudnionych asystentów romskich	3	3	3
Liczba dzieci/osób romskich objętych Programem Zdrowotnym	61	84	99

Źródło: Wydział Świadczeń Socjalnych UMK

XI.4.6. Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa ds. Osób Niepełnosprawnych

Pełnomocnik PMK ds. Osób Niepełnosprawnych działający przy Wydziale Świadczeń Socjalnych UMK podejmował następujące działania wpływające na poprawę funkcjonowania osób niepełnosprawnych:

- Powiatowy Program Działania na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2007-2010 przyjęty Uchwałą Nr VIII/111/07 Rady Miasta Krakowa z dnia 14 marca 2007 roku – określa precyzyjnie 71 działań poszczególnych wydziałów i jednostek miejskich na łączną kwotę 3 17 946 313 PLN
- Program dostosowania systemu komunikacji miejskiej do obsługi osób niepełnosprawnych przyjęty Uchwałą Nr LX/775/08 Rady Miasta Krakowa z dnia 17 grudnia 2008 roku – porządkuje działania gminy w obszarze komunikacji miejskiej i jej dostosowania do obsługi osób niepełnosprawnych; w harmonogramie na 2009 rok zaplanowano 15 zadań na kwotę 2 925 789 PLN
- zadania powierzone dzielnicom z zakresu problematyki osób niepełnosprawnych – dzielnice jako jednostki pomocnicze miasta realizowały zadania z zakresu problematyki osób niepełnosprawnych; w 2009 roku dzielnice miały do zagospodarowania po 127 500 PLN każda (na łączną kwotę 2 295 000 PLN); łącznie dzielnice wskazały do realizacji 111 zadań, zadania te zostały w całości wykonane
- współpraca z Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych, powołaną przy Prezydencie Miasta Krakowa – opiniowanie projektów uchwał Rady Miasta i programów skierowanych do środowiska osób niepełnosprawnych; ogółem wydano 101 opinii
- likwidacja barier architektonicznych i w komunikowaniu się – dążenie do udostępnienia jak największej liczby budynków użyteczności publicznej, przestrzeni publicznej dla osób niepełnosprawnych, ze szczególnym uwzględnieniem osób z dysfunkcją narządu ruchu; promocja budownictwa bez barier oraz dostosowania już istniejącej infrastruktury to zadanie konkursu „Kraków bez barier”, którego 3. edycja odbyła się w 2009 roku; instytucje, które likwidują bariery architektoniczne w budynkach mieszkalnych, przestrzeni publicznej, w budynkach użyteczności publicznej lub w obiektach zabytkowych, są promowane tablicą z logo „Kraków bez barier”; w 2009 roku w Magistracie Pałacu Wielopolskich została zainstalowana platforma przyschodowa; w każdym budynku UMK osoby niesłyszące mogą liczyć na fachową obsługę w języku migowym
- turystyka bez barier – dzięki pozyskaniu środków z Unii Europejskiej w kwocie 1 350 000 PLN rozpoczęto działania zmierzające do dostosowania Drogi Królewskiej dla osób niepełnosprawnych, tj. zostały opracowane plany rozmieszczenia 12 makiet najważniejszych zabytków znajdujących się na Drodze Królewskiej. Zakończenie projektu przewidywane jest w 2010 roku,
- serwis „Bez barier” na portalu „Magiczny Kraków” – w 2009 roku udostępniono najważniejsze procedury Urzędu Miasta Krakowa w języku migowym, udźwiękowiono aktualności w miejskiej prezentacji internetowej „Magiczny Kraków” i w serwisie „Bez barier” (w 2009 roku serwis odwiedziło 168 736 osób)
- do VII edycji konkursu „Równe szanse, równy dostęp”, organizowanego przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, zgłoszono projekt „Biuletyn Informacji Publicznej Miasta Krakowa przyjazny osobom niepełnosprawnym”, który otrzymał wyróżnienie
- Krakowski Informator dla Osób Niepełnosprawnych – to kompendium wiedzy z zakresu szeroko rozumianej problematyki osób niepełnosprawnych, corocznie uaktualniany, dostępny dla mieszkańców Krakowa nieodpłatnie (w 2009 roku wydano 5 000 egzemplarzy)

- współpraca z organizacjami pozarządowymi przy realizacji przedsięwzięć integracyjnych – współorganizacja przedsięwzięcia pod nazwą Tydzień Osób Niepełnosprawnych „Kocham Kraków z Wzajemnością”; jubileuszowa X edycja Tygodnia obejmowała 28 imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych, w których wzięło udział około 7 000 osób niepełnosprawnych

XI.4.7. Dodatkowe zadania Wydziału Świadczeń Socjalnych

W 2009 roku dodatkowo dofinansowano koszty rehabilitacji uczestników warsztatów rehabilitacji zawodowej działających na terenie gminy, prowadzone przez Publiczne Zakłady Opieki Zdrowotnej na zasadzie porozumienia pomiędzy gminą a samorządem województwa małopolskiego, w kwocie 123 300 PLN (w 2008 roku 111 783 PLN). Zadanie było realizowane przez MOPS.

Podsumowanie

W 2009 roku:

- Liczba żłobków i liczba dzieci uczęszczających do nich pozostała bez zmian; wzrosła natomiast wysokość czesnego płaconego w żłobkach o 19,5 zł miesięcznie, tj. o 13,3%
- Wzrosła liczba placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej o 17 placówek, tj. 3,6%; z tego wzrost zanotowano w przypadku niepublicznych zakładów opieki ambulatoryjnej, a spadek w przypadku liczby zakładów publicznych oraz prywatnych praktyk lekarskich które podpisały kontrakt z NFZ
- Liczba szpitali publicznych pozostała bez zmian, zwiększyła się natomiast liczba przyjmowanych w nich pacjentów o 11 127 pacjentów, tj. 5,1%
- Nastąpił spadek liczby mieszkańców korzystających z programów profilaktyki zdrowia – o 1,5%
- Z programów profilaktyki uzależnieni skorzystało 8 269 osób tj. o 25,0% więcej niż rok wcześniej, zmniejszyła się natomiast liczba osób doprowadzonych do Izby Wytrzeźwień ogółem o 145 osób, tj. o 1,3%
- Spadła liczba gospodarstw domowych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej
- Liczba rodzin zastępczych spadła o 41 rodzin, tj. o 3,7%, a liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej o 35 dzieci, tj. o 3,9%
- Nastąpił spadek liczby świadczeniobiorców o 7,8%, przy jednoczesnym wzroście wydatków na świadczenia rodzinne o 2,6% (z 94 128 608 PLN do 96 618 794 PLN, tj. do poziomu wartości z 2007 roku). Główną przyczyną wzrostu kwot przeznaczonych na świadczenia rodzinne było przywrócenie funduszu alimentacyjnego

